

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ вносять
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горюва в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділей і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2.)

Оголошення приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надісланім“ по 10 кр.
від стрічки.

Читальні „Рускої Бесіди“.

Сими днями коротенько звіщали ми в новинках про отворене читальні „Рускої Бесіди“ в Брідку. Той на перший погляд дрібний і, хвалабо, нерідкий факт в нашім народнім життю треба все таки осібно визначити. Бо рідко по наших селах доводить ся записувати таку однодушність всіх чинників, яка виявила ся при отвореню читальні „Рускої Бесіди“ в Брідку. Дякуючи співчуттю гром. начальника, пароха, учителя і письменних громадян отворене те відбуло ся гармонійно, обняло цілу громаду і прибрало прикмети народного съв'язу. На довго лишиться оно в пам'яті учасників, а се принесе знову хосен.

Той хосен ми добачаємо головно в тім, що по сусідних селах, в цілій буковинській Подістрияньщині, поотворюють ся такі самі читальні. Сей кут Буковини особливо вимагає праці від місцевих діячів. Недавнє віче в Заставні було трохи чи не першим початком пробудження тамошного селянства, котре доти з немногими виїмками зовсім не цікавило ся загальними справами. Аби забезпечити дальший просвітний рух, треба сталих осередків просвіти в поодиноких місцевостях, а такими осередками можуть бути на Буковині лишень читальні „Рускої Бесіди“, бо само-

стійні читальні, як се показує досвід, звичайно борше чи пізнійше занепадають.

Черновецька „Руска Бесіда“ буде з часом в стані подавати всім читальням великі користи. Хоть би товариству не вдало ся упорядкувати видаваня власних книжочок для народу, то оно постарає ся о закупно таких потрібних селянству книжок чужого накладу і буде їх розсилати своїм членам. В сій справі Головний Виділ певне не залишить зробити все, що лежить в силах товариства. Окрім того, із зростом членів, „Руска Бесіда“ зможе на підставі § 23-го статуту скликувати щорічні зібраня членів по різних місцевостях Буковини, що також буде мати велике значінє для народного діла взагалі, а для читалень „Рускої Бесіди“ з'осібна. Одним словом, „Руска Бесіда“ мусить перебрати на себе ту задачу, яку в Галичині сповняє „Просвіта“. Тому то спочиває на народних діячах в краю обовязок підперти „Руску Бесіду“, дати їй змогу стати ся таким справді всенародним товариством. А сего досягнути можна через заснуванє читалень сего нашого товариства.

Читальні „Рускої Бесіди“ не новина для наших крайнів. Мало хто не бував то тут то там на отвореню такої читальні, мало хто не знає, як до такого діла брати ся. Мало хто не цінить читалень „Рускої Бесіди“. Противно, прихильники тих за-

кладів зростають числом. Недовіріє щезає навіть у тих, що, недокладно поучені про сї справи, спочатку від тих читалень отягали ся. Лишень непоправні вороги народу можуть ще ворогувати против читалень „Рускої Бесіди“. Але є вже й села, де люди різних станів враз підпирають сї народні заклади.

Надходить осінь, де селяни, покінчивши роботи в поли, зможуть знов пильнійше зайняти ся просвітними справами. Тоді нехай від села до села залунає вість про отвореня читалень, тоді нехай не мине ні неділі ні съв'язи, щоби не отворено тут або там читальню „Рускої Бесіди“!

Загальні збори тов. „Руска Школа“

відбули ся в четвер, дня 27-го с. м., о 4-ій годині пополудни в сали касиновій в Кіцмани. На зборах явило ся значне число учителів і кілька учительок, дальше яко гості кілька осіб з кімманської інтелігенції і о. катехит Стефанович зі Львова. Належить піднести, що наше учительство прибуло на зазив відділу центрального товариства численно і то з далеких околиць, бо були заступлені всі рускі повіти, а бачилисьмо навіть декого з далеких гуцульських гір. Се є певним знаком, що буковинське учительство добре зрозуміло свою гарну задачу супротив руского народу, радо займає ся просвітними справами і при кожній нагоді готове з пожертвова-

БОЯРИН ОРША.

Поема М. Ю. Лермонтова в перекладі
Вардана Ленського.

(Дальше).

І тихо стало... Чуть лише,
Як поцілуй палкий паде
З уст на лице. Один і два —
І бояринова рука
Торкнула клямку. І блідий
Став в дверох боярин старий.

Назад він кроком відступивсь
І грізним оком подививсь
В лице доньки. — У той сам миг
Якийсь страшний, надлюдський крик
Пішов по хаті і — затих.
А хто лиш голос той чував,
Він зараз дійсно-б вам сказав,
Що двічі з тих самих грудий
Не вилітає крик такий...
І з ліжка зараз на килим
Упало каменем важким
Щось наче труп... На Орші крик
Біжить цілий прислуги лик.
І наче дика Татарва
В мить кинулись на молодця
Боярські, слухняні раби
І без усякої борби
Его звязали і — взяли.

Він не пручав ся, не кричав,
Як шнур его вхонив, стискав
Немов змія. Мороз і страх
Пішов у него по плечах,
А в серци тільки жаль і встид,
Розпука, туга й гнів горить.

Взяли его і вже по них
Далекий відгомін затих,
І лиш зістали ся оба,
Недобрий пан, а з ним слуга.
Тоді то Орша підійшов
В останнє до доньки дверий.
І — де-ж та батьківська любов?
Він ані разу не зітхнув,
Ключом три рази повернув
В залізнім замку і вікно
Втворив — а там буйний Дніпро
Рече неначе лютий звір
І котить ся з гранітних гір.
Він руку до гори підняв
І срібний ключ в ріку упав;
І срібний ключ ріка взяла,
І він полетів аж до дна.

Слугу за руку Орша взяв,
Бурливі вилі показав,
А хитрий Сокіл замість слів
Єму поклоном відповів;
А за годинку за малу
Спокій обняв палату всю —
Все знову спить, не спить один
Суворий Орша боярин.

Г Л А В А II.

Народ кишить в монастирі
І близь дверий і на дворі
Стоять боярські раби.
На них боброві шапки,
Кинджали в піхвах дорогих
Блестять за поясом у них;
А спіси довгі, мідні
Горять на сонци як в огні...

Між ними хлопець молодий
Держить боярського коня;
А кінь то не аби який!
На нім чапрак малиновий,
І срібні висять стремена.
А біла, мильна піна
Покрила упряж і коня.
Хоть як его слуга держить,
Він гривною трясє і ржить,
Ногою в злости землю бе,
Зубами вудила жує.
Часом піну як сніг страє,
Вітрець піну як сніг несе.
Скінчилась служба. Люди йдуть,
І на дзвіниці в дзвони бють.
Горять свічки, лунає сльів,
І довгий чорний ряд черців
Виходить з церкви. І тихцем
Велід за ігуменом-вітцем
По сходах, в рефектар ідуть
А там — грізний, хоть правий суд
Над-грішником судити муть.

нем часу і труду посіпити на нараду над добром рідного народу, особливо-ж над его просвітою. Нехай же за се буде наше учительство певне, що весь руский нарід буде ему вдячний за его пожертвоване, тямити буде его заслуги і розповідь про них на пам'ять грядущих поколінь!

Збори повитав іменем виділу голова товариства, проф. Сергій Шпайнарівський, дякуючи учительству за так численне прибуте, та витаючи з радістю нову філію товариства в Кіцмани, що саме того дня зрана завязала ся. На свого заступника покликав голова надуч. з Веренчанки п. Маліка.

Першою точкою дневного порядку було перчитане і справджене протоколу з послідних загальних зборів; збори без зміни прийняли відчитаний протокол до відомости. З черги слідувало справдане секретаря з діяльності виділу за час від послідних загальних зборів, т. е. від 28-го липня 1895. Секретар проф. Антін Клим промовив так:

Сьвітлі Збори! Виділ нашого товариства уконститував ся на першій своїй засіданню, яке відбуло ся зараз по загальних зборах, т. е. 28-го липня 1895 р. Головою вибрано проф. Сергія Шпайнарівського, першим заступником голови сов. Вол. Ясеницького, другим заступником проф. Єр. Пігуляка, секретарем проф. Антона Кліма, касиером уч. Опанаса Руснака, а контролером проф. Івана Тірона.

Як виділ виповнив свою задачу, оесудить хвальний збір із справоздана, котре власне в імені виділу маю честь предложити. — Обязком кожного товариства е старане, аби осягнути ціль, назначену статутами товариства. А нашою цілю е: а) промишляти над потребами руского народу на поли шкіл народних, середних і вищих, займатися основою і розвитком руских шкіл, і піддержувати всякі справи виховання публичного і домашнього на основі рідного язика руского; б) подавати членам поміч, так моральну як і матеріальну. — Ціль красна, а щоби еї здійснити, постановив собі теперішній виділ до сего свого ідеалу всіма силами стреміти і ему приближувати ся, щоби колись в будучині наступила для нашого товариства спроможність, осягнути цілковито свій ідеал, о скілько взагалі се можливо в духовім розвою поодиноких народів. Виділ товариства пильнував все з напруженем всіх своїх сил, які лиш мав до розпорядженности, щоби здобувати чим раз ширше поле для рускої мови, сего найважнішого культурного чинника в публичнім життю нашого народу, а передовсім доложив виділ і сего року всіх старань, щоби нашій мові признано по можности

всі їй принадлежні права горожанства в школі і церкві. Особливо рускі посла, проф. унів. др. Ст. Смаль-Стоцький і проф. Єр. Пігуляк, як і інспектор Ом. Попович, члени виділу нашого товариства, не переставали думати і працювати над поправою сумної долі рускої мови. Хто лиш троха ознакочений з працею тов. „Руска Школа“, як і взагалі всіх наших діяльних товариств в Чернівцях, той знає, як то день в день наші патріоти сходять ся на любе їм місце, щоби порадити ся разом, як би то усунути неодну кривду руского народу. Виділ радив тим чином не лише на своїх формальних засіданнях, яких відбуло ся 10 в цілі обговорення важніших справ, але майже щодня над жизненними справами руского народу, які лише можуть бути полагеджені діяльністю тов. „Руска Школа“. Ми старали ся розбудити живіший інтерес між рускою інтелігенцією, а головню між руским учительством для нашого товариства обговорюванем ріжних питань, що живо обходять руске шкільництво на Буковині, на що нам радо відступала місце хв. редакція газети „Буковина“, що й сама дуже часто і ревню займала ся справами руского шкільництва. За се складаем на сім місци щирю подяку хв. редакції згаданої часописи. Наші стараня не остали ся без пожаданого успіху. Інтерес для нашого товариства росте з кожним днем, наша філія в Сереті розвиває ся красню і сповняє совістно свої обовязки, небавом отворить ся філія нашого тов. в Вижници, а сегодня рішило кіцманське учительство засновати і в Кіцмани філію нашого товариства.

Народне шкільництво розвиває ся чим раз красше завдяки опіці високої ц. к. ради шкільної краю. Майже всі учебники уложені п. інспектором Омеляном Поповичом. Мова в них чиста, взірцева, а зміст такий здоровий, що можна при звістній добрій волі нашого учительства напевно надіяти ся як найкрасших плодів з теперішньої науки в школах народних. За то справа заснованя хоч бм одної рускої школи народної в Чернівцях ще не залагоджена помімо ширих заходів виділу „Рускої Школи“. Се великий ветид для столиці нашого краю, що громадска рада в Чернівцях не хоче для більше як 1000 руских дітий засновати хоч би одної рускої школи. Уже-ж кожда громада руска більше дбає про руске шкільництво, як головне місце краю. Але ми маємо все таки повну надію, що ся справа буде порішена скоро і користно для нас, як нас о сїм впевняють впливові в сїм ділі чинники. А коли наші надії не справдять ся, то ми потрафимо ще знайти місце, де инші люди наші жалі в сїм взгляді вислухають і постановлять так, як справедливість вимагає.

Лише що-до учебників релігійних не може

наше товариство дочекати ся вже раз успішно-го порішення наших жадань.

Теперішній Впр. о. митрополит і генеральний вікарій, що е зараз інспектором дисцельним для науки релігій, обіцяли при повитаню їх депутатнею руских товариств, в котрій взяв участь і голова нашого тов., проф. Шпайнарівський, що они сповнять всі оправдані жаданя Русинів. Ми не маємо причини, не вірити словам наших найвищих церковних достойників, тож ми вичікуємо тепер нетерпеливо діл, котрі чей вже наступлять в інтересі самої православної церкви. Що-до середних шкіл, то можемо аж при сегоднішніх головних зборах повелічити ся, що по довгих літах аж тепер прорвано перші леди. Найважніше домагане буковинських Русинів здійснене. Дня 28-го падолиста 1895 р. дістали ми з Відня радістну вістку. Міністер просвіти заявив на засіданню бюджетової комісії ради державної дня 28-го падолиста 1895 р., що з роком шкільним 1896/7 буде в Чернівцях основана друга гімназія німецка з рускими класами паралельними. Заслуга остаточного рішення сего, для Русинів переважної справи, на котрої полагеджене завдяки „зичливості“ наших сусідів ждали Русини більше як 20 літ, належить ся передовсім членам нашого виділу, послам буковинського союму, проф. др. Ст. Смаль-Стоцькому і проф. Єр. Пігулякови, котрі в соїмі при всяких нагодах підносили дуже енергічно справу заснованя гімназії рускої в Чернівцях, як і в класі послів руских ради державної. Справою сего заняли ся відтак з всякою ревностю посла до ради державної вп. Барвінський і Вахнянин. Сей послідний поставив навіть при розправі бюджетовій в радї державній резолюцію (10-го падолиста 1895 р.), котрою завізвано правительство до відкритя гімназії з слідующим шкільним роком, що і стало ся. Буковинська Русь має отже можливість, посилати молодіж свою до рускої гімназії, а тим самим може і плекати духа руского в грядущих поколінях. Ті-ж посла рускі, буковинські як і галицькі, що за справою нашої гімназії походили, можуть бути певні, що їм вся буковинська Русь по віки буде вдячна.

Виділ нашого тов. заняв ся зараз всякими приготавленнями до рускої гімназії. Рішено з порозумінем з виділом тов. „Народний Дім“ засновати в комнатах „Народного Дому“ бурсу на 20 учеників задля успішнішого розвою рускої гімназії. Кілько часу і праці було треба до цілого урядженя бурси, представлять собі легко самі учасники сьвітлич зборів.

Дальше постарав ся виділ о заложене безплатного приготавляючого курсу до рускої гімназії. Касиер нашого тов., уч. пан Руснак уділював помімо свого тяжкого занятя безкористно

Як в гробі так в рефектарі
Спокійно, тихо. — Два столи
На ліво під стінов стоять,
А за столами довгий ряд
Покритих парчею стільців,
Здає ся, твір якихсь черців,
Що тут давно колись жили.
А через вікна в салю йшли
Проміня сонця золоті;
Дробились в іскорки на шклі,
А потім смугами клялись
На плитах камяних. Колись,
Якийсь сьвятий чернець-різьбар
Різьбою красню стіни вбрав,
А другий знов чернець-маляр
Сьвятих на стелі змалював.
Він свого труду не жалів,
А малював, як знав і вмів,
Нераз молитву понехав,
Так невсипучо малював...

В вигіднім кріслі, близь стола,
Без гадки і без слів сидить
Суворий Орша. В него вид
Грізний, понурий. Лиш часом
Переливаєсь сребром
Ясенне сонця сяєво
По вусах, бороді его.
Вітрець часами повіне,
Водосє злегка підніме.
Грізний, понурий він сидить
І все на двері щось глядить,
З нетерпеливості часом
Об стіл ударить кулаком.

А в тім самім рефектарі,
Лишень на другому кінці
Одітий в одяги раба
Стояв Арсеній близь стовпа.
Но диво! На его виду
Не було нині ні сліду
Тих чорних дум,
Що йдуть на ум
І вють ся понад ним роєм
В грізний розлуки час — з житем.

Чи він хотів перед врагом
З погідним станути чолом
І не змінити до кінця
Спокою, холоду лица?
Чи погадав він гадку ту
І невеселу і сумну,
Що для людей він вже давно,
Як лишне в ланцюху звено?
Він сумно дивить ся в вікно
На ясно-синій небеса
І непорочна їх краса
Манить до себе зір его...
І — видів він, як хмари йшли
І скоро-тихо на горбки
Свою легоньку тїнь кляли.
І видів він як близь вікна
Крутилаєсь ластівка дрібна,
Як вилітала зпід гнізда
І скоро наче та стріла
Тонуда в синіх небесах...
І він губив ся в давних днях,
Як він веселий і щаслив
З природою у згоді жив.

При згадці тих щасливих днів
Заблєсли парою огнів
Вмить очі... Тільки не слеза
В его очах тоді була
На сьвіт — тяжкий, важкий докір,
Кідав він — дивний був то зір.
Аж тутки нагло за дверми
Глухі озвались голоси,
І скрип відчинених дверей...
Они! Ввійшли! — Юрба людей
В високих, чорних каптурах,
З сьвічками довгими в руках.
А перед ними йшов старий
Отець ігумен. — Золотий
Ланцюх на шиї так і гне
До долу шию і плече.
Старий ігумен! Сороч літ
Як він покинув божий сьвіт
І як постриг ся у черці;
Та хоч він був в такім віці,
То розум молодецький мав.
Тепер з повагою ступав,
В руках великий хрест держав
І трость ігумена. В хресті
Сьвітились камні дорогі
І так біділась трость тога,
Як старця біла борода.

(Дальше буде).

Підчас тої роботи побачили люди, як на сході вибіг живий стовп огня. Був то мешкаючий в тім домі хлопець кунця Мінка. Одні здирали з него одіж, що вже горіла, а другі кинули ся через огонь і дим до пивниці і видобули відтам ще двоє дити, одну дівчинку Мінка, а другу дівчинку кунчихи Вернер. Діти також вже горіли. Але що хтось твердив, що бачив, як слуга вела діти до пивниці, то зачали шукати за нею. Її найдено скулену в коритарі, а коли діткнули ся єї, она розпала ся на попіл, так вже була згоріла. Она шукала з полоніни виходу, але збудила і згоріла живцем. Дітний відвезено до шпиталю, без надії на ратунок.

Померли: В Кракові Теодора Матейкова, жінка пок. Ів. Матейка, славного польского маляра, в 50-ім році життя; — в Стрию Ів. Зих, був. посол і довголітний бурмістр міста Дрогобича; — в Кракові Ант. Рознер, професор тамошнього університету; — в Варшаві Ад. Павинський, польский історик і професор варшавского університету; — в Застіночі під Тереховою Текля з Устияновичів Головацка, вдова по сьвященнику, в 78-ім році життя; — в Долензі під Шуровою Франц Вольский, нотар в Сокалі, в 48-ім році життя; — Юрко Драган, начальник громади Хотіня під Калушем, в 55-ім році життя; — в Стараві Володимир Ольшанський, окінчений перемиский матурист, в 21-ім році життя.

Телеграми „Буковини“.

З дня 29-го серпня 1896 року.

Відень. Царска пара відіхала сьогодні о 11-ій год. перед полуднем по сердечнім працяню до Києва. На двірці явили ся цісар, цісарева і веї члени цісарского дому.

Царгород. Турецкі товни вдерли ся вчера до двірця і убили 21 вірменських робітників. Також убито кількох робітників, котрі виладовували з одного англійского корабля вуглі. Пополудни кинув злочинець бомбу в машеруючий баталіон маринарки, але на щасте не наробив жадної шкоди. Злочинця арештовано.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улиці Ратушевої.

П. Т.
Отсім маю честь повідомити шановних відбирателів, гостей і публику, що я перебрав істнуючий доси під фірмою
АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА
склад корінних товарів, вин і делікатесів
— (заснований 1812 р.) —
а окрім того
АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН
з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою
СТЕФАН ГАІНА.
При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевнюю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.
Прошу о часті замовленя і пишусь з поважанем
Стефан Гаїна.

Пам'ятайте на Народний Дім в Чернівцях!
Літературне Товариство
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
має на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а веї 7 разом за 7 зр.
З пересилкою поштовою 7 зр. 30 кр.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипломом ц. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство ткацке
„PRZADKA“
(ПРЯКА)
в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні звітні з доброти, ручно ткані
ПОЛОТНА КОРЧИНЬСКИ
від найгрубних до найтоньших веб і біле столове о взорі кітківім і адаманковім;
також доставляє матеріялів на комплетні і найдешевші
ВИПРАВИ СЛЮБНІ.
Замовленя просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станція залізнична в місци).
Прібірки і цімники на жадає оплатно і відворотною поштою. (2-52)

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспінні	особові	мішані		поспінні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
З Новоселиці, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиці			430 621
до Львова				зі Львова			
З Відня, Кракова	130 510	655	930 955	До Кракова і Відня	250 1100	440	955 645
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станіславова	955	613	728 201	„ Підволочиск	211 600	930	1045
З Підволочиск	230 1005	805	510	„ „ з Підзамча	225 614	948	1112
З „ на Підзамче	218 950	742	445	„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	610	1025	245 1015
Зі Стрия		1210	8 150	„ Стрия		522	935 722
З Белзця		800	545	„ Белзця		915	705
Зі Скольного і Стрия		1010		„ Скольного і Стрия			305
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)		845		„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	840		

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час різнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на залізници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає **Др. Василь Дутчак.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

